

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši števil. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Lavoslav Novak — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za peti-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Svetovna vojna.

Avstrija — Rusija.

V zahodni Galiciji je zadnji čas negleno vreme oviralo boje in zlasti delovanje artiljerije.

Železniški uradniki tarnovskega kolodvora so bili poklicani, da se vrnejo in nastopijo službo, ko bodo Rusi zapustili Tarnov. Pripravljeno je tudi gradivo za zgradbo podrtga železniškega mostu čez Dunajec.

Južno od Dnjestra, blizu Stanislavova, so bili silno hudi boji. Hrvaškimi četami se je posrečilo, da so naši na nekaterih krajih zasedli dobro utrjene višine in pridobili na ozemlju.

Rusom je pa bilo zelo veliko na tem, da bi Stanislavov ohranili, ker bi drugače lahko izgubili železniško zvezo z zahodno Galicijo. Dobro so tedaj utrdili in z novodošli vojniki zastavili zadaj ležečo ravnino reke Dnjestra. Iz Lvova, Tarnopola in Strija so pritegnili nove čete.

Na karpatski fronti so 22. februarja naši odbili ruske napade ter vjeli sedem častnikov in 550 mož. Potem je nastalo deževno vreme in sta izstopili reki Latorče in Ung. Nato je zapadel sneg.

Med Tuholko in Viškovim je bil oster boj. Napadli so finski strelci, a so bili odbiti. 300 Rusov je obležalo mrtvih in 730 je bilo vjetih.

Ob užoškem prelazu so bili zadnje dni veliki boji za posest važnih višin. Med Volovcem in desnim bregom Makovice so se vršili boji z izredno silovitostjo. Več ruskih napadov je bilo dne 2. marca krvavo odbitih. Pri Cisnu, 20 km vzhodno od Lupkovega prelaza, so naši vjeli 400 Rusov. V vzhodni Galiciji so bili tudi ta dan na celi bojni črti hudi boji. Rusi hočejo na vsak način obdržati Stanislavov in vzhodno gališko ravnino. Poslali so v ogenj vse svoje rezerve. Tako so dobili nad našimi dvakratno

premoč, napadi in protinapadi so bili siloviti in polni izgub, a vkljub tej velikanski bitki Rusi niso na nobeni točki napredovali.

Bukovino so si naši popolnoma osvojili in Rusi so se umaknili na ono stran Pruta, nad 20 km daleč.

Nemčija — Rusija.

Severozahodno od Grodna, zahodno od Lomze, so nastopile nove ruske čete in začele napadati. Rusi so zopet vzeli Nemcem mesto Prašniš. Na Skrodi, južno od Kolna, so Nemci vjeli 1100 Rusov.

Jugovzhodno od Avgustova so dne 2. marca Rusi poizkušali prekoračiti reko Bobr. Vrnili so se s težkimi izgubami in Nemci so jim vjeli 1500 mož. Napadi pri Lomzi se Rusom niso posrečili. Jugovzhodno od Kolna so Nemci napredovali, južno od Mišinjca so se pa nemške predne čete pred premočnim oddelkom Rusov morale umakniti. Tudi severovzhodno od mesta Prašniša so Rusi počasi prodirali. Več ponočnih ruskih napadov vzhodno od Plocka so Nemci odbili.

Nemci so dva forta trdnjave Osovjec tako razstrelili, da so topovi umolknili.

Nemčija — Francoska.

V Champagni so Francozi 26. in 27. februarja napadali z novimi močmi. Pri Verdunu so pa Nemci napadli en del francoskih postojank.

Prav hudi boji so bili okoli Reimsa. Napad so napravili Francozi, pa so bili odbiti. Ta napad so bili Francozi primorani napraviti radi tega, ker je bilo mnogo beguncev pribežalo iz Reimsa v Pariz in so bili Parižani nevoljni nad vodstvom armade.

Francoski napadi v Champagni so bili brez uspeha. Tri druge napade so Nemci odbili, kakor n. pr. napad severno od Perthesa. Dne 1. marca

so Nemci dobili 2000 m dolge strelske jarke. V enem samem takem strelskem jarku je ležalo 200 Francozov mrtvih. Na mnogih krajih sta sneg in dež ovirala prodiranje. V Alzaciji so Nemci vzeli dve važni francoski postojanki. Tudi v Vogezih so zopet grmeli topovi. V dolini Münster so bili Nemci potisnjeni nazaj proti meji. V Soissonu je nemški artiljerijski ogenj uničil 250 hiš. Francozi nameravajo napraviti nov velikanski napad.

Avstrija — Črna Gora.

Francoski torpedni rušilec „Dague“ je pripeljal Črnogorcem živeža v Bar. Zadel je v luki na mino in se potopil. Na ladji je bilo 81 mož; 38 se jih pogreša.

Dne 24. februarja so avstrijske vojne ladje zapustile kotorski zaliv in priplule do izliva reke Bojane. Ko so se potem ladje vračale v Kotor, so med potom obstreljevale postojanke na črnogorskem obrežju.

Italija.

Italija se pripravlja. V seji državne zbornice je ministrski predsednik Salandra imel govor, ki je napravil v Avstriji precej vznemirjenja. Rekel je: „Vlada bode vse korake storila, da obvaruje deželo proti vsakemu nezdravemu tujemu vplivu. Če pojde narod na vojno ali ne, tega ne vem; toda isti dan, ko bo izšel oklic na narod, bode ves narod sledil enodušno poveljem domovine in kralja.“

V Milanu je bil velik shod italijanske vojne stranke. Udeležilo se je shoda kakih 20.000 oseb. Nastal je pa boj med tistimi, ki so bili za vojno, in med tistimi, ki so bili proti vojni; 30 oseb je bilo ranjenih. Nastopilo je tudi vojaštvo in šele okoli polnoči se je napravil mir.

V nekaterih krajih Italije, kakor n. pr. v Neapolju, so nemiri, ker prebivalstvu primanjkuje kruha.

PODLISTEK.

Beli vrabec.

(Iz češčine priredil V. Hybásek.)

Ko so nekako pred četrstoletjem položili inženirji po naši zeleni dolini železne tračnice kakor dve črni črti, je bila vasica Javorje tako srečna, da so ji takoj ob kraju postavili kolodvor. Zgodilo se je to čisto slučajno in brez najmanjšega prizadevanja prebivalcev, da, skoraj proti njihovi volji. Branili so se železnice z vsemi štirimi, žugali so in prosili, bali se, da se jim bodo plašili konji, da jih bode dim nadlegoval, ropot kvaril mirno spanje in s slamo krite bajte v bližini da se lahko vnamejo in zgore. Pa vse je bilo zastoj. Knez, ki je tam imel svoja posestva, je prodal železnici polja in sezidali so na njih vse, česar sosednje mesto ni maralo: Kasarno za uslužbenca, kurilnico za stroje, vodovod — z eno besedo — tekom enega leta je zrastle cela nova vas kakor pričarana iz te črne zemlje.

In ko so potem oživele kamnite hiše, ko so se vanje naselile družine uradnikov, strojevodij in sprevodnikov, ko je slednjič prisopihal nekoga jesenskega dne odnekod črn, s cvetjem in smrečjem ovenčani prvi vlak, je bila vsa vas zbrana na kolodvoru. Privedla jih je sem — ne veselje — radovednost, in gledali in pozdravljali so vlak s pogledi polnimi jeze in žalosti. Kakor strahovita pošast se je ustavila puhajoča lokomotiva

pred njimi na kolodvoru in s svetlimi očmi (svetil-kama) na svojem čelu je gledala javorske kmete trdo in zaničevalno. Ona je zmagala, pripeljala se je sem in sedaj bo tod vozila vsak dan proti njihovi volji, čez njihova majhna polja in čez travnike, čez njihove ceste in pašnike . . .

Veselo je zažvižgala, da je šlo kar skozi kosti, predno se je vnovič premaknila z javorskega kolodvora, da nadaljuje svojo zmagovalno pot . . .

A danes, po petindvajsetih letih, ne morejo Javorci dovolj prehvaliti modre dalekovidnosti tedanjega kneza in vsi čutijo brezmejno hvaležnost do njegove presvetle rodbine, ki jim je z vso požrtvovalnostjo skrbela za žilo-dovodnico — za železnico in kolodvor.

Ta zmagoslavni žvižg lokomotive, ko je prvič vozila po tihi dolini, je vzbudil zaspano Javorje. —

Nekaj let je še trajalo, predno si je oči pomencalo, predno se je vse prebudilo, potem se je pa vse valilo z vso silo proti kolodvoru. Sladkorno peso, les, žito, krompir, sadje, vse to so vozili sem iz cele širne okolice. Dve tovarni in hotel so se pridružili postaji. Stavbinsko gibanje je prišlo v tir, opekarna se je dvignila na nekdanji pusti, ilovnati zemlji, in cene zemljišč, mleka, jajc in perutnine so poskočile. Treba je bilo sezidati novo šolo, ker je prebivalstvo naraslo, otvorjen je bil poštni in brzojavni urad, pomnožile so se gostilne in trgovine, društva in veselice. Iz nekdanje tihe vasice je očitno

raslo mesto . . . Stari kmetje so se že davno umaknili s pozorišča in usodo Javorja so imeli v rokah novi ljudje, napredni in zavedni.

„Javorje bo postalo mesto,“ so prerokovale sosedne vasi, in zavistno so gledale, kako v Javorju zidajo občinsko hišo, napravljajo ob hišah hodnike, napeljujejo žice za električno razsvetljavo in kako nastale ulice krstijo z imeni narodnih velikanov.

Kratko pred velikonočjo je dobil župan Javorja gospod Bernik, brzojavko z Dunaja. Roke so se mu tresle, oči iskrale, in drugače trezni in mirni mož je zamahnil z brzojavko nad glavo in veselo vzkliknil: „Je že tukaj!“

Tem besedam kakor bi bila zrasla krila . . . Zletele so iz Bernikove trgovine in letele skozi Javorje.

„Je že tukaj! Ali ste slišali? Je že tukaj!“

„Naš poslanec nam je to pridobil!“

„Javorje je mesto! Celo semnji so nam dovoljeni!“

Vsem se je zdelo, kakor da so v tem trenotku zrastle vsaj za pol metra. Trgovca Bernika so začeli nagovarjati z „gospod“, iz doktorja je postal „mestni zdravnik“, zidarSKI mojster si je dal natisniti posetnice, ovitke in pisalni papir z naslovom „mestni stavbenik“, v mestni hiši so pa sežgali vso zalogo tiskovin in pečat „Občina Javorje“ in hitro naročili vse novo s ponosnim napisom: „Mestni magistrat v Javorju“ . . .

(Dalje prih.)

V zbornici se je vojni minister zahvalil prostovoljcem, ki so se priglasili za vojaško službo. Rekel je, da bodo tak patrijotični duh potožili ves narod za seboj.

V Bologni je prišlo zaradi vojne do hudih spopadov v občinskem svetu. Prčepa se je udeležilo tudi navzoče občinstvo. Vlada je prepovedala Nemcem sovražni pesnici Adi Negri v milanskem gledališču imeti predavanje. Tudi ni smel imeti shoda socialistični poslanec Fedezoni v Turinu.

Italija — Srbija.

Italijanska vlada je baje naznanila srbski vladi po svojem zastopniku v Nišu, da ne bi mirno trpela, ako bi vpadli Srbi v Albanijo in prodirali proti Jadranskemu morju.

Srbija — Grčija.

Srbija bi rada Grčijo privezala, da bi ji v slučaju zadrege prišla na pomoč. Zato je sklenila, da hoče odstopiti Grčiji Bitolj z okolico.

Bolgarija.

Minuli teden sta se izvršila v Sofiji napada na arzenal in na smodnišnico. Napadalce so prijeli. Bila sta baje dva srbska cigana.

Rusija.

Rusija je pozvala v tujini bivajoče Ruse do 55. leta, ki bivajo po svetu kot častniki, zdravniki ali upravni uradniki, da naj se vrnejo domov, ako ne služijo v armadah zaveznikov.

Carigrad.

Ko so Angleži začeli obstreljavati Dardanele, so bili vsi angleški podaniki izgnani iz Carigrada.

Dardanele.

Na papirju traja boj za Dardanele že nad sto let. Zdaj se je pa pričel boj s topovi za to važno ožino. Angleška in Francoska sta obljubili Carigrad in Dardanele Rusiji in zdaj sta začeli ta načrt tudi dejansko izvrševati. Dne 25. februarja so angleške in francoske oklopnice obstreljevale Dardanele sedem ur iz velikih topov. Dardanelski forti so bili na nekaterih krajih poškodovani. Ti napadi brodovja na Dardanele so se potem večkrat ponavljali. Precej drugi dan je obstreljevalo Dardanele 22 velikih oklopnih in 20 torpednih rušilcev. Iz letal so metali na utrdbe zažigalne granate. Obstreljevali so utrdbi Orhanie in Kum Kale. Streljali so več kakor iz 150 topov in izstrelili 2000 strelcev. Pred Dardanele sta prišla dva velika transporta čet. Zbralo se je ondi okoli 60 sovražnih ladij. Posebno močno so obstreljevali utrdbo Sed il Bahr, ki leži ob vhodu v Dardanele. Na več krajih so poizkušali izkrcati čete, pa se jim ni posrečilo. Pet oklopnih je bilo od turških topov zadetih in so se morale vrniti. Angleži pa ta napad na Dardanele nekoliko drugače opisujejo in pravijo: Angleško in francosko brodovje je s svojimi napadi prisililo štiri forte v Dardanelah dne 25. februarja, da so morali umolkneti. Drugi dan, ko so bile štiri milje daleč Dardanele min očiščene, so šle tri angleške vojne ladje v ožino in so obstreljevale utrdbo Dardanos. Izkrcale so ladje svoje čete in te so s streljanjem popolnoma uničile utrdbi Kum Kale in Sed il Bahr. Uničeni so bili tudi turški topovi pri vhodu v Dardanele. Ena turška granata je padla na ladjo „Agamemnon“ in ubila tri moše in pet jih je močno ranila. Tudi utrdba Caphelles je bila popolnoma končana. — Govori se o tem, da bodo Grki dali čete, ki pojdejo na suhem obstreljevati Dardanele.

Dne 2. marca so Angleži in Francozi pol ure obstreljevali turške baterije ob vhodu v Dardanele, vendar brez uspeha. Štiri velike angleške ladje so bile znatno poškodovane. Istotako ena francoska ladja in ena angleška ladja je začela goreti. V Solun so pripeljali 150 ranjencev in jih odpravijo na Malto. Angleško francoske prevozne ladje vozijo čete proti Dardanelam. Turki hočejo zapreti Dardanele s starimi ladjami, katere bodo razstrelili in potopili. Turška vlada hoče zapustiti Carigrad in se preseliti v Brusso.

Dardanele so 45 km dolg rokav. Pri vhodu v Egejsko morje so široke 5 km, na najožjem kraju, med Nagaro in Bokali, so široke le 1,9 km. Ladje, ki pridejo v to ožino, se z obrežnih utrdb lahko obstreljavajo in z metalci svetlobe ponoči dobro osvetljujejo. Pri vhodu v Dardanele so štiri utrdbe: na evropski strani Sedil-Bahr in

Ertogrul in njima nasproti na azijskem bregu Kum-Kale in Orhanie (Jenišer). Potem pridejo utrdbe Namasigja in Seraldjik, na največji ožini Kilid-Bahr in Bokali ter Čamac in Vagra. Globoke so Dardanele okoli 50 metrov.

Angleška.

Grey je izjavil, da se Angleži ne bodo nehali vojskovati, dokler ne potisnejo Nemcev iz Belgije in ne strž njihove vojaške moči.

Portugalska.

Kralju Manuelu vdani prijatelji delajo na to, da bi se opravila republika in zopet vpeljala kraljeva vlada. V tem jih podpirajo Angleži. Portugalska vlada je vse potrebno odredila za brambo republike.

Španija.

Španska zbornica je sklenila, da naj se pomnoži vojno brodovje. Zgradili bodo štiri križarke, šest torpednih rušilcev, 28 podmorskih čolnov, tri topničarke in 18 obrežnih oklopnih.

Japonska-Kitajska.

Japonska zahteva od Kitajske, da naj ji prepusti nekatere rudnike, pristanišča in železnice in da bi v prihodnje na Kitajskem šahno Japonci smeli pridobivati si razne koncesije. Nadalje zahteva Japonska, da naj dobi vsak kitajski minister japonske svetovalce, kitajska armada in mornarica naj dobi japonske instruktorje (kar so bili pri Japoncih doslej Nemci) in v kitajskih šolah naj bode japonščina učni predmet. Japonci bi tedaj radi postali gospodarji Kitajske. Kitajska ima mnogo rudokopov ter važno lego, zato Angležem in Rusom ne bode všeč, ako bi hoteli v tej veliki deželi samovoljno gospodariti Japonci.

Potop ladij.

Meseca januarja je bilo potopljenih 41 angleških ladij, ki so bile vredne nad 40 milijonov kron.

Vzhodna Afrika.

Angleži so naznanili guvernerju nemške vzhodne Afrike, da se bo s prvim marcem t. l. pričela ondi blokada.

Brazilijska.

Odkrili so zaroto, ki je nameravala strmo-glaviti državnega guvernerja v Rio de Janeiro. Zaprli so več zarotnikov.

Prestolonaslednik v Pulju. Te dni se je mudil v Pulju avstrijski prestolonaslednik in se je vrnil preko Ljubljane na Dunaj.

Avstrijska uprava na južnem Poljskem. Južni del ruske Poljske ima zaseden Avstrija. V Petrokovu so nabili lepake v ruskem, poljskem in nemškem jeziku, ki naznanjajo, da je prevzela Avstrija okrožja Petrokov, Laski, Novoradomsk in Čenstohov v svojo upravo.

Bukovina. Prebivalci Bukovine se počasi vračajo in odpirajo trgovine. V Črnovicah je mestni svet razpuščen. V Hilcah so Rusi požgali velikansko parno žago nekega Adlersberga in napravili škode dva milijona kron.

Krakov se izprazni. Za slučaj obleganja se bo trdnjava Krakov izpraznila. Vsak, kdor hoče ostati v mestu, se mora preskrbeti z živežem za šest mesecev.

Carjev tajnik. Ruski minister za trgovino in obrt, Timašev, je bil imenovan za carjevega tajnika.

Ruske šole v Galiciji. Vedno bolj se očitno kaže škoda, da je morala rusinsko-katoliška duhovščina pred prihodom Rusov zapustiti svoje župnije in bežati iz Galicije. Verniki so ondi zdaj ovce brez pastirja. Ruskemu holmskemu škofu Evlogiju, ki vneto dela za pravoslavje in se hoče staln naseliti v Lvovu, je olajšano delo. Baje je že 50 katoliških župnij prešlo v razkol. Uvesti hočejo Rusi v Galiciji pravoslavne ljudske šole na verski podlagi. Nekatere države se pa tega zelo boje, da bi bile šole odločno verske.

Ferrerjev spomenik v Bruslju. Belgijska vlada bi bila rada dala podreti Ferrerjev spomenik, katerega je svobodornost postavilo v Bruslju, pa si ni upala. Nemci so sedaj ta spomenik odstranili. Katoliški Španci so jim zelo hvaležni, loža je pa huda. Španija, kolikor je katoliške, se vedno bolj nagiblje na stran Nemčije in Avstrije.

In ravno Španija utegne biti v to odbrana, da bo pomagala delati mir.

Blokada Angleške. Dosedaj so nemški podmorski čolni spuščali torpede v angleških vodah na 26 ladij. Koliko ladij je bilo zadetih ali uničenih, se ni ve. Gotovo pa je, da uspeh torpediranj ni bil tako velik, kakor so napovedovali Nemci.

Kmetovalcem Avstrije!

Z velikim trudom, z neumornim sodelovanjem starcev, žen in otrok so pospravili kmetovalci Avstrije žetev preteklega leta, premagovaje velike težave so v jeseni obdelali polje. V lepi složnosti se je pomagalo tistim gospodarstvom, ki jim je odvzela vojna gospodarja in najkrepkejše delavske sile.

Po vsiljenem počivanju v zimi prinaša blizajša se pomlad poljedelstvu običajne naloge; vsakega resno skrbi, je li mu bo mogoče zmagati te naloge. Žal ne smemo upati, da bo pomladansko solnce ogrevalo mirno Evropo; odgovornost, ki sloni na rediteljih prebivalstva, ukazuje, da računamo z možnostjo, da bo tudi še za prihodnjo žetev preživljanje domovine zavisno od tega, kar bo rodila domača gruda.

Radi tega je letošnje spomladansko delo važnejše, kakor v letih miru.

Priljubljenost vojske, zaupanje meščanov je odvisno od pridelka poljedelstva.

Na stotisoče onih, ki so sicer spomladi obdelovali polje, je poklicanih pod orožje in nešteto jih počiva v tuji zemlji. Dvojna, da večkrat še večja teža sloni na slabejših ramah tistih, ki so ostali doma.

Pred vsem je treba, da ne ostane niti košček zemlje neporabljen. Ledina — ki so jo umni kmetovalci že davno opustili — mora letos popolnoma izginiti. Vsak košček polja, vsak vrh, vsaka plodovita gozdna goljava se mora porabiti ter naj se da, ako je lastnik ne more sam obdelati, v zakup ali pa prepusti drugemu v obdelanje proti deležu donosa.

Sade naj se pred vsem take rastline, ki neposredno služijo za človeški živež. Jara pšenica in jara rž, ki ne dajeta povsodi zanesljive in cele žetve, zahtevati posebno ugodno zemljo, ugodno podnebje in zgodnjo setev. Kjer ni teh pogojev, naj se pred vsem sejata ječmen in oves, ki ju je sedaj prištevati krušnim pridelkom.

Posebno se priporoča saditi fižol in grah, ki tudi v slabi zemlji dobro uspevata.

Kjer dopuščajo podnebje in talne razmere pridelovanje zelenjave tudi na polju, naj se po možnosti nasadi zgodnji krompir in zgodnja zelenjava, da bo na trgu še pred žetvijo zadosti poljskih pridelkov.

Posebno južni deli države naj se lotijo saditve zgodnjega krompirja in zgodnje zelenjave.

Posebno važna je pravilna gojitev hišnih vrtov na deželi; v vrtovih dozori pri pravočasni saditvi in z uporabljanjem priprostih vrtnarskih sredstev, kakor gnojnih gred za gojitev sadik, z namakanjem i. dr., raznovrstna zelenjava za domačo porabo v veliki množini in preje, kakor drugod.

Spričo velikih tuzemskih zalog sladkorja, je znatna omejitev saditve sladkorne pese gospodarsko opravičena, pa radi nedostajanja dušikovih gnojil, ki utegne pridelek zelo zmanjšati, tudi potrebna. Zemlja, ki postane vsled tega prosta, naj se pred vsem porabi za žito in zelenjavo.

Posebno pozornost pa je posvetiti saditvi krompirja, ki daje tudi v slabjši zemlji zanesljiv pridelek.

Štedite semena in uporabljajte pri sejanju po možnosti sejalni stroj. Noben komad tega stroja naj ne počiva v času setve. Priprava naj služi ne samo njenemu lastniku, temveč tudi sosedom. Uvažujte načelo:

Dobro obdelaj zemljo, sej na redko in krepko pognoj!

Rastlin, ki jih potrebuje živina za krmo, naj se le toliko naseje, ozir. nasadi, kolikor je treba po številu živine. Strnišča, deteljišča, ki so že izčrpana, naj se preorjejo in po možnosti uporabijo za nasad takih sadežev, ki služijo za človeško hrano.

Pa tudi za najnujnejšo potrebo surovin za važna industrijska podjetja naj skrbi poljedelstvo.

Kjer so za to pogoji, naj se letos obrača posebno pozornost oljnatim in lanenim rastlinam.

Kjer kaže, sejte tudi jaro ogrščico in jaro repico. — Te rastline se ne rabijo samo za pridelovanje nepogrešljivega olja in jedilne masti, temveč tudi za izdelovanje najvažnejših krmil, n. pr. oljnatih tropin. Ker je dovoz inozemskega olja prekinjen, se bodo vsled večjega popraševanja gotovo dosegle višje cene.

Sejte, kjer razmere dopuščajo, lan in konopljo, da se pokrije potreba vlaknu za tuzemsko industrijo. Z nasetvijo konoplje, ki se bo v tistih krajih, kjer je njena kultura še v spominu, zopet hitro oživela, se bo odpomoglo pomanjkanju vreč in preje.

Kmetovalci Avstrije!

Uvažujte nasvete svojih deželnih korporacij in zadrug, ki so poklicane pomagati vam s svetom in dejanjem, pokorite se radevolje ukazilom žetvenih komisij in občin, ki jim je bila z Najvišjim pooblastilom poverjena posebna skrb za obdelovanje polja, izpolnjujte zvesto svojo častno dolžnost kot reditelji države in gospod Bog bo blagoslovil Vašo setev.

Na Dunaju, dne 14. februarja 1915.

C. kr. poljedelski minister:

Zenker s. r.

NOVIČAR.

Ali naj se šole zapró? „Slov. Narod“ je prinesel v soboto članek, v katerem je naglašal, da naj se šole pri nas sploh nikjer ne zapró, ne po mestih in ne na kmetih. Utemeljuje pa „Narod“ zahtevo, da naj se šole tudi po kmetih ne zapró, z opazko: „Trdi se, da bi na kmetih rabili otroke za poljska dela. Kaj pa more 10 ali 12 let star otrok delati? Ali naj ti otroci orjejo, ali kaj?“ Še bolj imenitna je pa sledeča „Narodova“ opazka: „Na kmetih je toliko žensk, da bodo lahko opravile vse delo, če bodo le hotele.“ — Iz teh izjav se vidi, da Ljubljancem, ki je to pisal, prav nič ne pozna dela na kmetih. Naj le pride modri gospod spomladi malo iz mesta na izprehod, pa ne samo na gore, ampak tudi na polja in travnike, pa bo videl, kako bodo 10 in 12 letni otroci listje grabili, travnike snažili, krompir podmetavali, gnoj razvažali in pri oranju konje vodili itd. Ženske ne bodo mogle vsega dela same zmagati, zato jim bodo pomagali otroci. Pa bode še trdo šlo, kajti odrasli moški, ki so v vojni, se bodo tako zelo pogrešali, da bode tu in tam polje ostalo neobdelano. Moških je v vojni na stotisoče. Kaj so li ti možaki pred vojno delali, če je res, da zdaj lahko vse polje ženske same obdelajo? To naj „Narod“ pove! — Po mestih pač lahko šole ostanejo odprte tja do srede julija, da ne bo otrokom dolgčas in da izgine vprašanje: kdo naj otroke varuje? Na kmetih pa naj se vsaj večjim otrokom, ki bodo pri poljedelstvu nujno potrebni, da oproščene od obiskovanja šole, oz. naj se dotični razredi, kjer je več takih otrok, kmalu zapró. To otroško delo bo precej izdaten pomoček zoper lakoto, ki nam preti in nam bo pretila še pozneje.

Napredni list o civilizaciji. Neki ljubljanski napredni list je prinesel te dni tole izjavo, ki je vredna, da se jo zabeleži: „Kdor pripisuje civilizaciji moč, da oslabi človeško bojevitost, bi moral to dokazati z izgledi iz zgodovine. Toda vsa zgodovina je le priča, da naraščanje civilizacije ni še niti ene vojne preprečilo.“

Prebiranje črnovojnikov od 37. do 42. leta. Od 6. aprila do 6. maja se bo vršilo po Avstriji prebiranje črnovojnikov od 37. do 42. leta t. j. rojenih v letih 1873 do vstetega 1877. leta. V poštev pridejo tisti, ki doslej niso bili potrjeni, ali pa so bili do 31. julija 1914 vsled superarbitracije odpuščeni iz skupne vojske, mornarice, deželne brambe in orožništva. Treba se je zglašiti do 20. marca pri občinskem uradu bivlišča in prinesiti s seboj krstni list, domovinski list, delavsko ali službeno knjižico.

Poziv superarbitriranih vojakov. S 1. aprilom 1915 se pozovejo pod orožje vojaki, ki so bili povodom mobilizacije superarbitrirani in so dobili dopust do jeseni 1915.

Minister dr. Körber, ki je obiskal Bosno, se je nazaj grede mudil v Zagrebu pri banu in pri nadškofu dr. Bauerju. Potem se je vrnil na Dunaj.

Odlikovanje. Državni poslanec stotnik vitez Pogačnik je za hrabrost, izkazano pred sovražnikom na južnem bojišču, prejel vojaško zaslužno svetinjo z vojno dekoracijo. Njegov sin Branko je pa meseca decembra prejel isto odlikovanje zaradi junaškega obnašanja na severnem bojišču.

„Slovenčev“ urednik Franc Terseglav je pisal z bojišča, da je živ, zdrav, vesel, ker ga je Marija obvarovala v velikih nevarnostih.

Koncert na korist „Rdečega križa“ bode jutri v Kranju ob 8. uri zvečer.

Edvard Marinko, brat kranjskega profesorja g. Marinka, je lansko leto še hodil v Kranju v šolo. Začetkom tega šolskega leta se je pa kot petošolec preselil v Ljubljano. Z nekaterimi dobrovskimi fanti se je zmenil, da pojde na veverice. Marinko, ki je nosil puško, se je oglašil v gostilni pri Gorjančevih blizu Brezovice. Ko je hotel oditi, se mu je puška sprožila tako nesrečno, da mu je strel šel v glavo. Peljali so ga v deželno bolnico, pa je med vožnjo umrl. Nesrečni družini naše sožalje.

Duhovniške vesti. Č. g. Jernej Hafner, kapelan v Kranju, je bil vpoklican za vojnega kurata na bojišče in je odšel proti Bukovini. — Č. g. Peter Janc, kapelan pri sv. Jakobu v Ljubljani, je bil umeščen na župnijo Vodice; vodiški kapelan č. g. Krische pojde za kapelana k sv. Jakobu v Ljubljano. Č. g. Štefan Rihar, župnik v Planini, je dobil župnijo Dob. Č. g. Nikolaj Staziški, župnik v Smedniku, je stopil v začasni pokoj in se je naselil na Premskovem. Č. g. Fr. Zorko, župni upravitelj na Slapu, je prestavljen za kapelana v Vodice.

Murjevo pivovarno v Kranju baje hoče kupiti Góška pivovarna in podjetje razširiti.

Vlak je skočil s tira. Dne 26. februarja je stroj vlaka med Trbižem in Belo pečjo skočil s tira. Z Jesenic so poslali pomoč, da so stroj dvignili. Druga nesreča se ni zgodila.

Padla sta na bojišča brat in bratranec krškega knezoškofa dr. Adama Hefterja.

Linški škof dr. Hittmaier je bil šel obiskat ruske vjetnike, pa je oboel na pegastem legarju.

Kmet in moka. Pritožbe prihajajo s kmetov, da 240 gramov moke na dan za delavno kmečko ljudstvo, ki nima mesne hrane, nikakor ne bo zadostovalo. Ako delavci ne bodo imeli kruha, ne bodo hoteli obdelovati polja.

Iz ruskega vjetništva so se oglašili: Ivan Potrato, občinski tajnik na Jesenicah. Jakob Vrhovnik z Brega pri Kranju, o katerem se je pisalo, da je že mrtev, Franc Benedek iz Selc in Luka Oman iz Stare Loke so tudi v vjetništvu.

Rusi na Kranjskem. V deželnem dvorcu v Ljubljani je bilo dne 1. marca pod predsedstvom deželnega glavarja dr. Šusteršiča posvetovanje zaradi porabe ruskih vojnih vjetnikov za razna dela na Kranjskem. Posvetovanja so se udeležili zastopniki poljedelskega ministrstva, vojaške uprave, deželne vlade, Kmetijske družbe in razni strokovnjaki. Sklenilo se je, da naj vojaška uprava za delo na ljubljanskem barju da na razpolago 3000 vojnih vjetnikov in da naj se to delo prične sredi meseca aprila. Sklenilo se je tudi izposlovati dovoljenje, da bi se vjetniki uporabljali v manjših oddelkih za cestne zgradbe in poljska dela. Najmanjši oddelek, ki bi ga vojna uprava oddala enemu delodajalcu, mora znašati vsaj 30 mož. — Čujejo se glasovi, da naj bi se v Kranju vjetniki porabili pri delih nove kanalizacije. Rusi znajo še precej dobro kramp sukati, ker so večinoma kmetje. Znabiti imajo kaj več pridnosti, kakor poljski, rusinski in dalmatinski begunci, ki večinoma našim ljudem niso za zgled.

V Mariboru so zaprli duhovniško semenišče, ker je izbruhnil legar.

Cene piva so se na Štajerskem povišale za štiri, na Nižje-Avstrijskem pa za tri krome pri hektolitru.

Tednik „Slovenski Gospodar“, ki izhaja v Mariboru in zastopa katoliško-narodne ideje med spodnjestajerskimi Slovenci, je dobil zadnji čas nad 20.000 naročnikov. Gotovo krasen uspeh.

Štajerski slovenski deželni poslanci so imeli dne 18. februarja v Mariboru sejo, v kateri je podal dr. Korošec sliko položaja. Naglašal je, da je v kljub obrekovanju slovensko ljudstvo zvesto ostalo svojemu cesarju in vdano Avstriji. Poslancu Roškarju, ki je postal žrtev obrekovanja, je klub izrekel svoje zaupanje. Za črnovojnike, ki niso v fronti, se bodo morda dali dobiti ob delu kratki dopusti. Poslanci so se posvetovali tudi o drugih, za štajersko deželo važnih zadevah, ki so nastale vsled vojne.

Vjetniki se vračajo. Ruska vlada je okoli 5000 vjetnikom, Avstrijcem in Nemcem, dovolila, da se bodo smeli čez Romunijo vrniti domov. Gotovo so to le civilni vjetniki.

Zaplenitev koruze. Ogrski poljedelski minister je ukazal zapleniti vse koruzne zaloge v celi deželi. Kjer so zaloge koruze, ki niso bile prej javljene, jih bodo oblasti rekvirirale in plačale po 6—9 kron meterski stot ceneje, kakor so oblastveno določene cene.

Vojni prometni urad za žito se je osnoval na Dunaju in ima nalogo razdeljevati zaloge žita in mlinskih izdelkov. Zavod stoji pod državnim nadzorstvom. Ustanovila se bode pri tem zavodu posebna koruzna centrala. Poljedelski minister je rekel, da se bode ljudstvo moralo navaditi v večji meri uživati koruzo. Treba bo pa iz Ogrske dobivati kaj več koruze.

Stoletnica trozveze. Letos, dne 14. septembra, bo pfečelo 100 let, odkar se je sklenila v Parizu trozveza, imenovana „sveta aliansa“ ali „sveta zveza“, med Avstrijo, Rusijo in Prusijo. Sklenili so to „sveto zvezo“ avstrijski cesar Franc I., ruski car Aleksander I. in pruski kralj Viljem III. Določili in potrdili so, da naj veljajo za trozvezo ta-le načela: 1. Podaniki združenih vladarjev naj se smatrajo kot člane ene in iste krščanske družbe. 2. Zakoni pravice, krščanske ljubezni in miru naj bodo odslej pravec za medsebojno občevarje držav. 3. Združeni vladarji se čutiljo zjedinjene z vezjo pravice, nerazvezljive bratovske ljubezni, ki jih bo v vseh položajih nagibala k medsebojni pomoči in obrambi, svoje podanike pa bodo vladali v resnici po očetovsko.

Kako je bilo v Srbiji. Z južnega bojišča je pisal neki vojak o strašnih bojih v Srbiji: „Odkar smo prekoračili Drino, ni bilo skoraj noč in dan miru. Pozabil ne bom onih večerov, ko smo se vračali iz Srbije. Bile so skoro same gore in strmi bregovi. Jezditi ni bilo mogoče, ampak smo šli skoraj pet dni peš in smo vodili vsak svojega konja s seboj. Vreme je bilo grozno.“ Drugi vojak je pisal domačinom to-le: „Našim je zmanjkalo . . . Že dva dni smo streljali satno s puškami. Srbi so na vso moč začeli streljati s kanoni. Veliko naših vojakov so tam vjeli, ker je bilo že dosti bolnih in kruljevih. Po cesti smo gazili blato do kolena. To je bilo grozno. Več tisoč konj je popadalo v blato in poginilo. Potem so nam častniki povedali, da se bodo odslej drugi za nami vojskovali.“

Hindenburgova vernost. Poroča se o Hindenburgu, ki je v sedanji vojni najbolj znan general, da je jako veren. V njegovi družini se vsak dan opravljajo molitve. Tudi sedaj še Hindenburg večkrat v prostih urah bere sv. pismo. Po vseh zmagah se zahvaljuje Bogu za to, da tako srečno vodi svojo armado. Šolskim otrokom, ki so ga nekoč prišli pozdravit, je rekel med drugim: „Ne meni, ampak Bogu gre hvala, ki je blagoslovil naše orožje z zmago!“

Kdo je iznašel podvodne čolne? Veliko vlogo igrajo v sedanji vojski podvodni ali podmorski čolni. Vsa Angleška trepetá pred njimi. Kdo je li iznašel podvodne čolne in kdaj? Angleži trdijo, da Kornelij Drebbal l. 1624. To pa ni res, Slovanom so bili že dávno prej znani. Zgodovina pripoveduje, da so se stari Pomorjani, ko so jih Nemci preganjali, vrgli v močvirja, da so ostali več ur pod vodo in dihali skozi trste.

Podmorski čolni. Uspešno so rabili podmorske čolne najprej v ameriški meščanski vojni. Znamenita graditelja novih podmorskih čolnov sta Francoza Goubet in Gustave Zédé. Čoln, ki ga je zgradil G. Zédé l. 1893., gonijo elektromotorji, ki dobivajo gonilno silo iz akumulatorjev. Čoln je narejen iz bronce, je 48 m dolg, ima 266 ton in je spredaj in zadaj koničast. Posadke ima po navadi devet mož. Pri preizkusih je ta čoln dosegel pod vodo v globočini 14—20 m hitrost 7 morskih milj. Podmorski čolni so gradjeni le za podmorsko vožnjo, so pripravljeni za brambo obrežja, ker morajo njihovi akumulatorji svojo silo pogosto nadomeščati. Francoska vlada je radi tega razpisala nagrado za zgradbo novega čolna; nagrado je dobil inženir Laubeuf za svoj takozvani potapljalni čoln Narval. Narval je 106 ton velik, 34 m dolg, ima za vožnjo na morju stroje na petrolin z 250 konjskimi silami, za vožnjo pod morjem pa elektromotorje, ki dobivajo silo iz akumulatorjev. Na Francoskem so gradili podmorske in potapljalne čolne. Slednjič so izprevideli, da potapljalni čolni nadkriljujejo prejšnje. Za vožnjo na morju se rabijo motorji na gazolin, špirit in petrol. Pri vožnji pod morjem gonijo elektromotorje akumulatorji. Čas, da se čoln popolnoma potopi, je najmanj tri minute. Za vožnjo pod morjem imajo novejši čolni dva ali tri periskope, s katerimi opazujejo.

Lepa, stara turšica (éinquantin) se dobi pri R. Marenčič, Kranj

Umetni zobje!
Ne da bi se izruvale zobne korenine, se ustavljajo amerikaški umetni zobje posamezno ali celo zobovje, kakor se tudi plömbirajo zobje 21 vsak dan od 8. ure dopoldne do 6. ure zvečer v konc. zobotehničnem ateljeju O. Seydi, Ljubljana. Stritarjeva ulica št. 7.

Pariz pred in med obleganjem.

(Dalje.)

Tedaj je nastopila v neprestanih izpremembah tistih dni nova izprememba. Raznesel se je glas, da Thiers slavno potuje od enega dvora k drugemu, kako da ga povsod z velikim navdušenjem sprejema in kako povsod stvari za nas lepo stojijo. Pričelo se je že govoriti o premirju, kateremu ima slediti mir, in mi smo na prvi glas o tem nehali z vojskovanjem, naše utrdbe niso več streljale na Pruse in kar je bilo najlepše, na mah so se napolnile izložbe prodajalcev z živili. Kakor so prej vse skrili, samo da se ne bi vedelo, da imajo še živež, in bi ga pozneje dražje prodali, tako so zdaj vsi cene znižali, ker so se bali, da bi mogli imeti pozneje izgubo, ko bo vsega v izobilju. Mislili so namreč, da bo v času premirja dovoljeno dovažati hrano od zunaj, česar pa Bismarck nikakor ni hotel dovoliti.

Še so trajala ona pogajanja, ko je dne 31. oktobra buknila na dan revolucija. Ta dan je bil že davno prej pripravljen, ker prebivalstvo delavskih predmestij ni prav nič tajilo, da ni zadovoljno z vlado. Bataljoni tega dela mesta so popolnoma odkrili korakali po ulicah in kričali „naj živi komuna“ (t. j. ljudska vlada). Nihče med njimi pravzaprav ni dobro vedel, kaj s tem hoče, toda to jih ni motilo; vseeno so šli za svojimi voditelji, ki so hoteli na vsak način, da izbruhne revolucija. Nekolikokrat se je na ta način ljudstvo zbralo pred mestno posvetovalnico in vlada je morala vsakokrat priti ven in se opravičevati. Tega dne pa je postal upor očividni in vlada se je nahajala v veliki nevarnosti. Že so menili, da je vse izgubljeno. Sama mestna posvetovalnica je bila na mah zasedena po upornih bataljonih, ki so izročili generalu Trochu tudi svoje zahteve, v katerih so zahtevali komuno in vlado nekaterih v Parizu, ki bi po njihovem naročilu vladali nad usodo Francije. Toda generalu se je v skrajnem trenutku posrečilo pri stranskih vratih uiti iz posvetovalne dvorane, ker je po puškinih ceveh, ki so bile namerjene na njegova prsa, spoznal, kako resen je položaj. Imel je srečo, da je v naglici zbral večje število še zvestih čet; z njimi je razgнал množico, vodje revolucije pa so se čutili prevarjene v svojih naklepih.

S tem je bila nevarnost revolucije za nekaj časa odstranjena, pa tudi pogajanja za premirje so se končala. Kdo more vedeti, če ni na Bismarcka tudi to nekoliko vplivalo, da ni odnehal od svojih zahtev in tudi za čas premirja ni pustil v Pariz dovažati hrane od zunaj. Zastonj so bili vsi dokazi in vsa posredovanja. Bismarck ni hotel niti poslušati kaj takega in tako so bila pogajanja pretrgana, vojno stanje in visoke cene živeža zopet uvedene. Tisti, ki so pravili, da bodo donesle svinje, ki so nekaj dni visele po izložbah prodajalen in mesnic, srečo, niso imeli prav. V Parizu se je zopet začel pojavljati glad in upanje je popolnoma upadlo. Izhajali so članki, ki so dokazovali, da ni druge rešitve, kakor da se sklene mir za vsako ceno, ker ni bilo niti sence upanja več, da bi se mogel obdržati Pariz, ko vendar nobeno drugo mesto ni moglo vzdržati blokade (zaprtja). Vlada se je sicer zagotovila z ljudskim glasovanjem, ki je bilo po veliki večini za njo, a je že čez nekaj dni morala doživeti, da je ravno tisto ljudstvo, ki je ravnokar zanjo glasovalo, izvolilo najgorečnejše pristaše komune v mestno upravo. Dočim so nekateri izgubili vsako upanje zaradi zunanjih sovražnikov, je to pobilo tudi vse druge, ker so napovedovali, da se to ne more drugače končati kakor z julljskimi strahotami (t. j. s krvavo revolucijo). Pariz je zgubil vero v samega sebe.

Toda — vse je mogoče na Francoskem. Čez par dni se je začelo zopet novo življenje in vse je zopet verovalo v končno zmago. Zakaj? Pokrajina se dviga in bo osvobodila Pariz!

Polagoma je postalo vprašanje o prehranitveni eno najvažnejših vprašanj v Parizu. Zvečer so ljudje mislili na zajutrek in po zajtreku so se menili samo o tem, kaj bodo opoldne jedli. Vlada je takoj od početka delovala na to, da se cene kruha in mesa preveč ne dvignejo. Toda kmalu na to so začeli prodajati v veliki množini meso oslov in konj, ki jih je bilo vsak dan manje v Parizu. Nazadnje se je morala vlada brigati za to, da ji ne pojedjo tudi tistih konj, ki jih je potrebovalo vojaštvo, vsi drugi pa so po vrsti romali v klavnico. Kako tudi ne, ko pa je bilo nemogoče najti zanje sena in zobi, a kruh je bil vendar predrag za konje, ko so ga še ljudje stradali. Ta čas, koncem novembra, je bilo dovoljeno vsakemu meščanu pojesti dnevno samo trideset dekagramov mesa, ker bi ga sicer zmanjkalo. To pa je veljalo le za govedino, svinjino, konjsko meso in jagnjetino. Gosi, race, kokoši in druge take stvari je vsakdo smel jesti, kolikor je hotel, samo če je — mogel. Gos je takrat stala okoli trideset frankov, kokoš petnajst, par piščancev petindvajset, puran petdeset, domač zajec trideset frankov. Jajca, kolikor jih je sploh bilo, so se prodajala in kupovala po kroni, nikoli pa se ni primerilo, da bi bilo katero dalje kot par minut naprodaj na trgu. Primerno tem cenam so bile odmerjene tudi druge cene. Ves živež je bil najmanj petkrat dražji kakor v prvem času obleganja, da niti ne spominjamo na druge čase. Sadje, ki je bilo nekoč tako ceno v Parizu, je poskočilo do cen, s kakršnimi so se plačevale najmenitnejše sladkarije, pa tudi tega ni bilo. Ravno tako je bila velika redkost klobasa ali slanina, surovo in čezmorsko blago. Najhuje je to občutila revnejša vrsta pariškega meščanstva, mali uradniki in delavci, pa tisti ljudje, ki so živeli le od denarja, čegar obresti so celo v mirnem času komaj zadostovale, da se z njimi prežive. Pokazalo se je pri tem nekaj, kar se mora na vsak način pohvalno o Parizu priznati, da namreč nihče ni javno tarnal vsled tega in da nihče ni hotel javno kazati, koliko on trpi v splošni zadevi. Francoske žene so s čudovitim samozatajevanjem skrivale svojo bedo, prepuščajoč velikodušno možu košček težko pridobljenega mesa. (Dalje prih.)

NOVEJŠE VESTI.

Dunaj, 3. marca. Rusi se boje, da bodo v kratkem Nemci z najtežjimi topovi napadli Novo-georgijevsk. — Rusija vpoklicuje vojake do 55. leta starosti.

Rim, 3. marca. Zbornici predloženi zakonski načrt obsega obrambo Italije v gospodarskem in vojaškem oziru. Prepoveduje tudi listom prinašati poročila o vojaškem gibanju.

Carigrad, 3. marca. Včeraj je angleško francosko brodovje tri ure obstreljevalo Dardanele in turške postojanke v zalivu Saros, a se je moralo umakniti brez uspeha.

Atene, 3. marca. Danes je bil tu važen kronski svet. Šef generalnega štaba je postal general Dusmanis. V petek bo zopet seja, ki bo odločila bodočnost.

Dunaj, 4. marca. Rusi so Bukovino popolnoma izpraznili. Pri Zakličinu in Baligrodu so bili Rusi odbiti. V dolini Laborče so še boji. Na karpatski fronti Rusi odbiti.

Berlin, 4. marca. Na Loretski višini pri Arrasu so Francozi izgubili 1600 m široko postojanko ter 8 častnikov in 558 mož. Pri Champagni so Francozi že tretjič z velimi silami, a brezuspešno poizkusili prodreti.

Berlin, 4. marca. Na Nemškem so v nekaterih deželah določili na dan za osebo le po 200 gramov moke.

Budimpešta, 4. marca. Albanske čete gredo naprej in so zasedle Strugo nad Ohrido. Tudi Bitolj je v nevarnosti. Iz Skoplja gre 2000 Srbov nad Albance, katerih je 4000.

Darila povodom vojne za podružnico deželnega pomožnega društva „Rdeči križ“ v Kranju.

(Dalje.)

Nabiralna pola vasi Trboje: Terezija Krek 5 K, Marija Pirc 44 v, Marjana Jenko 50 v, Regina Oblak 1 K, Franc Oblak, Moše, 50 v. — Skupaj 7 K 44 v.

Nabiralna pola g. Marije Kušarjeve. Primskovo: Mel. Černetova 5 K, Sušteršič 1 K, Potočnik 1 K, Hribar 5 K, Graiser 20 K, Gorjanc 10 K, Volk 1 K, Jeršin 20 K, Mira Zupanc 120 K, Luznar 5 K, Luznar K. 2 K, dr. G. Sajovic 3 K, D. Heinfischer 1 K, Černivec Lorenc 1 K, M. Jenko 30 v, Dolinar 40 v, Barb. Špendov 1 K, Viltarnik 30 v, J. Bizjak 1 K, A. Bizjak 1 K, Janez Grašič 1 K, K. M. Kreč 50 v, J. Košnik 1 K, Franc Gruden 6 K, Peter Pokorn 5 K, J. Fende 1 K, Ana Brezar 1 K, Anton Krt 2 K, M. Fende 1 K, M. Černivec 1 K, Jernej Šifer 1 K, Marija Gorjanc 30 v, Kranj: dr. Ed. Šavnik 30 K, Jurij Depoli 220 K, Ivan Pirc 2 K, Nadina Kušar 2 K, Fr. Šavnik 2 K, Primskovo: Blagne 2 K, M. Pernuš 1 K, Marija Kušar 5 K, Rupa: J. Kuralt 1 K, L. Gregorc 2 K, Zorman 1 K, J. Fajfar 1 K, Kamila Theimer, Dunaj, 2 K, Rupa: F. Perčič 1 K, Perčič 30 v, A. Beton 1 K, Žibert, Primskovo, 2 K, Jernej Piler, Rupa, 2 K, Primskovo: Remic 1 K, Kerč 1 K, Rogelj 1 K, Remic 1 K, Zupan 1 K, M. Ješe 1 K, Janez Ješe 1 K, Novak 120 K, Kozel 1 K, Nabernik 50 v, Likozar 2 K, Anton Stare 2 K, Gorjanc 40 v, J. Košnek 1 K, Kern 220 K, Hudobivnik 40 v, Lokar 60 v, Šorli Jurij 3 K, Kranj: Franc Ks. Sajovic 20 K, Sterger 1 K, Primskovo: Zupanc 1 K, Lokar 1 K, Jernej Fende 1 K. — Skupaj 205 K 80 v.

Nabiralna pola kranjskega veteranskega kora v Kranju. Kranj: Jakočič Mihael 2 K, Pogačnik Franc 1 K, Primskovo: Franc Sušteršič 1 K, Ignac Veternik 40 v, Anton Jeršin 1 K, Franc Turnar, Gorenjasava, 20 v, Kranj: Ivan Bajt 40 v, J. Ručigaj 40 v, Marija Virant 1 K, Franc Sirc 20 v, Bidovec 30 v, Ivan Drinovec 40 v, Matevž Konc, Čirčiče, 1 K, Janša Gorenjasava, 20 v, Kranj: Janko Papler 1 K, Mihael Eržen 40 v, Alojz Soklič 1 K, Peter Kobal 1 K, Rogáč 50 v. — Skupaj 13 K 40 v.

Posamezno došli zneski. Županstvo Cerklje 6 K 40 v, „Dekliška Marijina družba“ Kranj 126 K 50 v, Pomožni odbor Poljane 100 K, Županstvo Sv. Katarina 14 K 14 v, Župni urad Žabnica 10 K 20 v, Janez Gartner, Jamnik, 4 K, „Okrajna hranilnica in posojilnica“, Škofja Loka, 100 K. — Skupaj 351 K 24 v.

Nabiralna pola župnije Velesovo: Ahačič Jože 1 K, J. Sekne 1 K, Marijana Rogelj 1 K, Vreček Janez 1 K, Egidi Urbanček 1 K, Murnik Janez 60 v, Murnik Anton 60 v, Jan. Murnik 50 v, Petrič Janez 1 K, Zorman Katarina 1 K, Iv. Ropret 1 K, Murnik Jože 1 K, Zavrl Jože 1 K, Vreček Iv. 1 K, Praprotna Polica: Ahačič Janez 1 K, Brezar Jože 1 K, Maček Jože 1 K, Maček Marijana 1 K, Maček Franca 1 K, Jenko Janez 1 K, Mašek Mana 1 K, Maček Marija 1 K, Ribnikar Aleš 1 K, Zupan Franca 1 K, Šimnovec Marija 1 K, Maček Jože 1 K, Grilc Jože 1 K, Kne Ivana 1 K, M. Natran 1 K, Adergas: Osterman Janez 1 K, Selan Jože 1 K 60 v, Bukovnik Marija 1 K 60 v, Zarnik Janez 1 K, Cvirm Marija 1 K, Goričnik Matija 1 K. — Skupaj 34 K 70 v.

Nabiralna pola g. inženirja Karol Pollaka v Trzinu: Ing. Karol Pollak 20 K, Tini Pollak 21 K, dr. Ant. Kaisersberger 5 K, Antonia Warthol 3 K, Lassnig 5 K, Niko Ahačič 5 K, Anna Dornig 5 K, Anna Hawlina 5 K, Jeanette Ankomius 5 K, Al. Kokalj 10 K, Joh. Lassnig 5 K, J. Theuerschuh 5 K, A. Bocak 2 K, S. G. 4 K. — Skupaj 100 K.

Velika svota denarja

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pojasnila pošilja: Srečkovno zastopstvo 19, Ljubljana.

Lepa svinja na brištu je na prodaj v župnišču na Trsteniku.

Zobozdravniški in zobotehniški ateljé

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in Fr. Holzhacker, konc. zobotehnik

V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne na razpolago.

Dr. Globočnik ni k vojakom poklican in zdravi nadalje. 16 52—34

Čisto novo in moderno

blago za ženske in moške obleke radi prevelikega nakupa in velike zaloge prodajam

po lastni ceni

IVAN SAVNIK

Kranj, pri Besenčanu.